

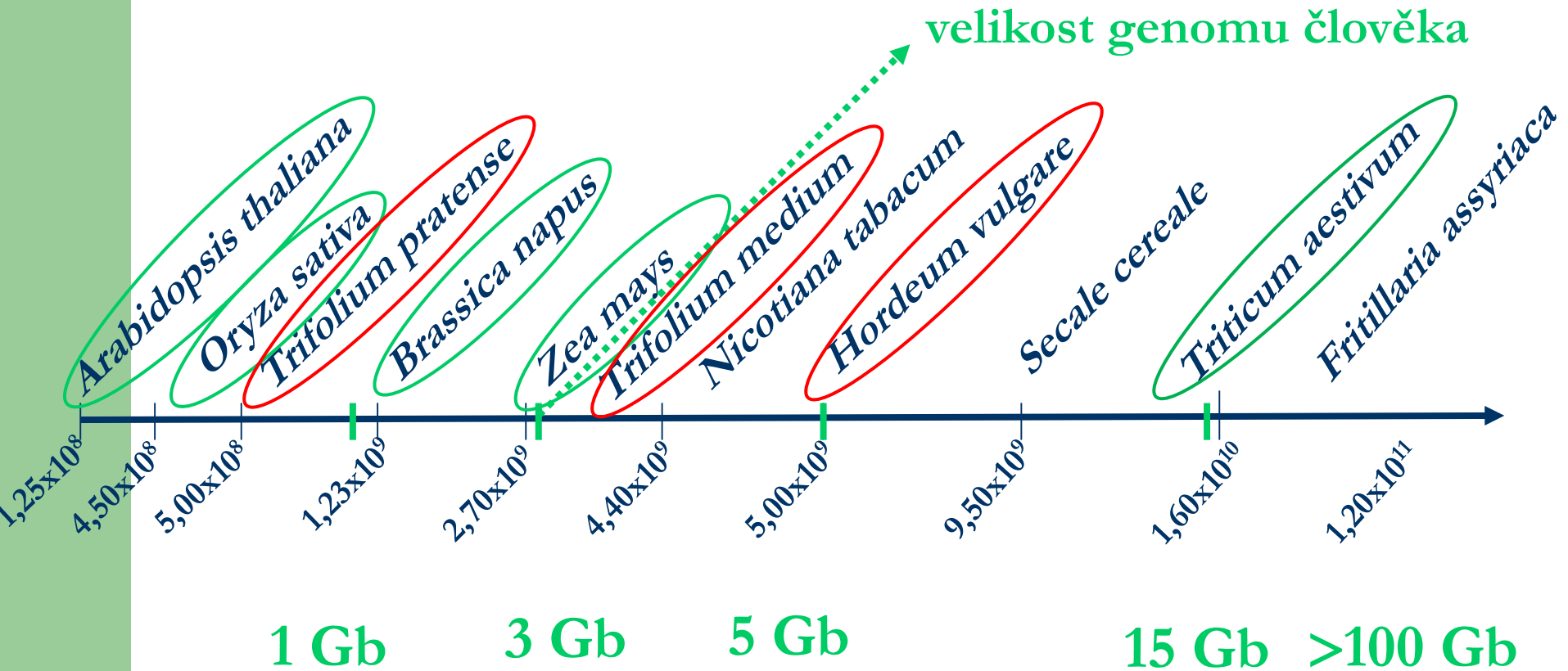
Laboratoř molekulární genetiky rostlin Ústav experimentální biologie

Studium rostlinných genomů/genů
geneticko-molekulárními metodami
a využití výsledků při zlepšování plodin

Jana Řepková

Rostlinné genomy

Směry výzkumu

Rod jetel *Trifolium*

Přístupy klasické genetiky

Mezidruhová hybridizace → introdukce genů

Přístupy molekulární a genomické

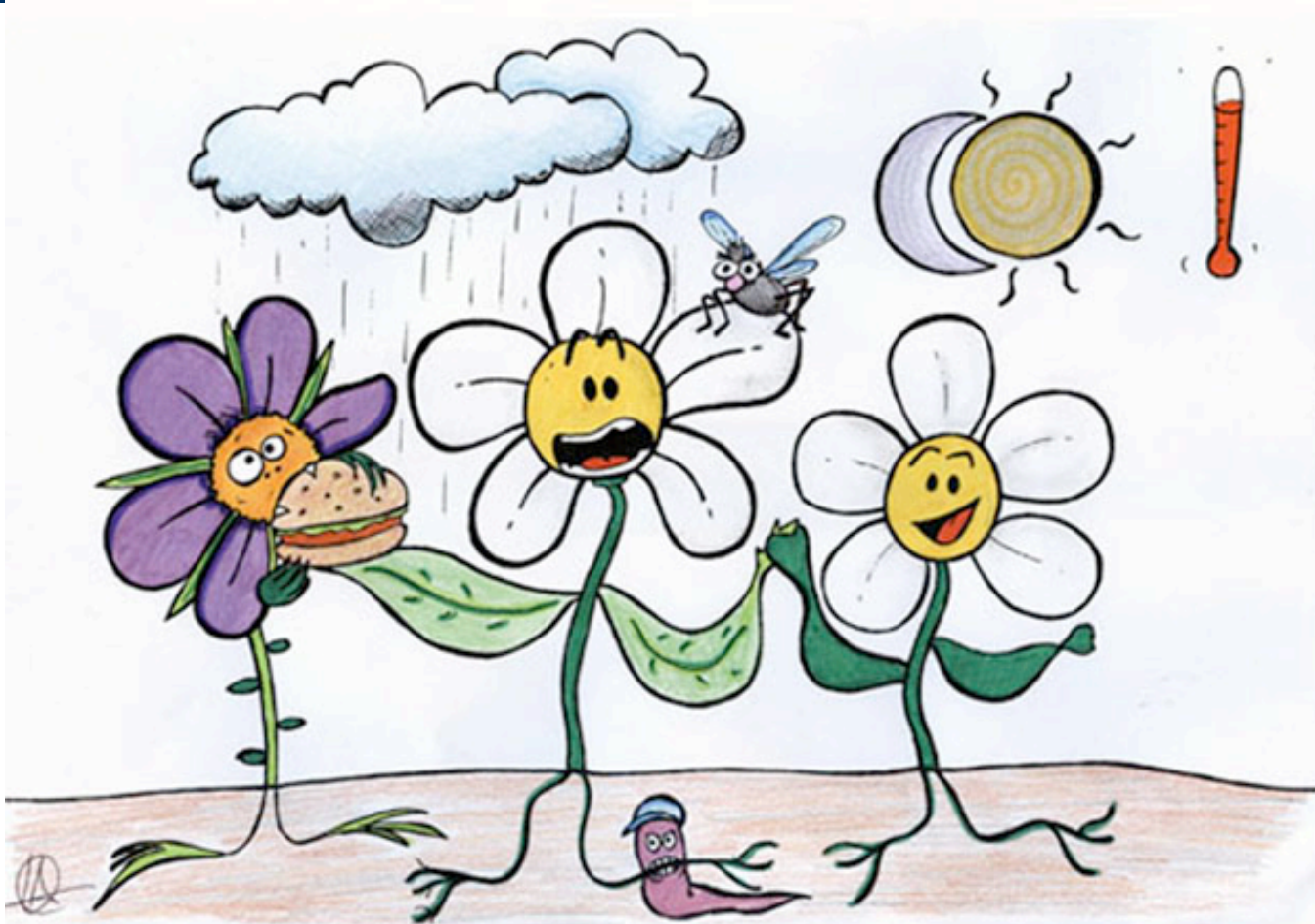
Strukturní, funkční a srovnávací genomika

Celogenomové analýzy, repetice, geny rezistence,
fixace dusíku

Kulturní druh *T. pratense*

Planý druh *T. medium*

Proč? Jak?

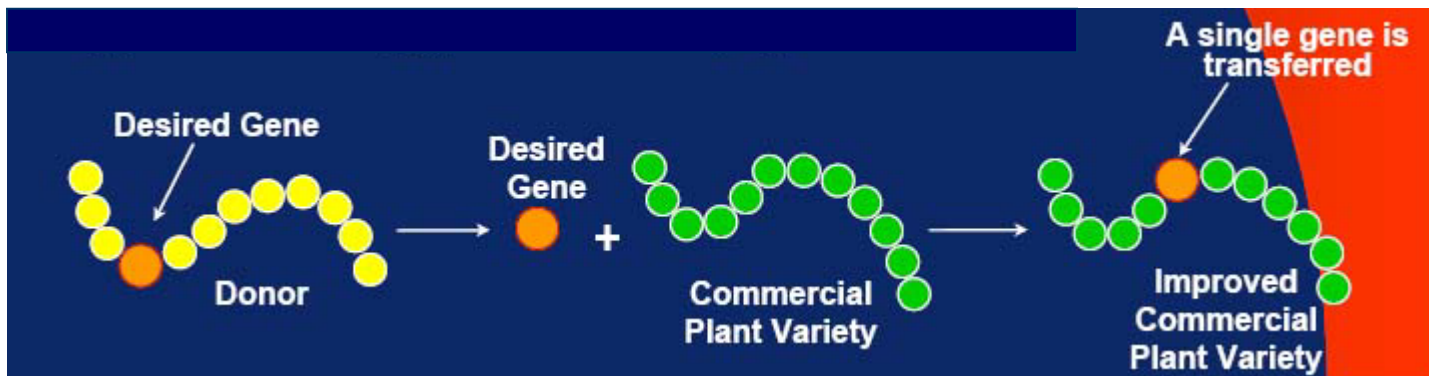

Biotechnologie jsou rozšířením šlechtění

Tradiční šlechtění – kombinuje mnoho genů současně

Biotechnologie – cílené vkládání genů

Molekulární šlechtění – cílené studium genů

Jetel luční (*Trifolium pratense*) pícnina

Cíle šlechtění

Kvalita

PPO, fytoestrogeny, mastné kyseliny

Odolnost k patogenům

Fusarium sp., viry

Vytrvalost (*T. medium*)

tvorba stonkových výběžků

Donory vhodných genů

Mezidruhová hybridizace

Strategie řešení - získání hybridů

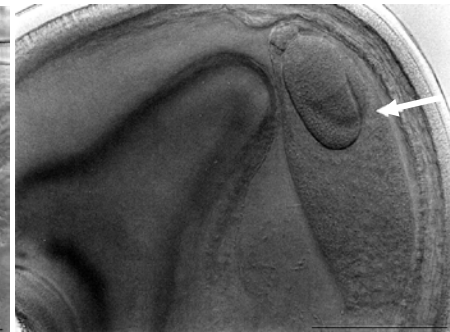
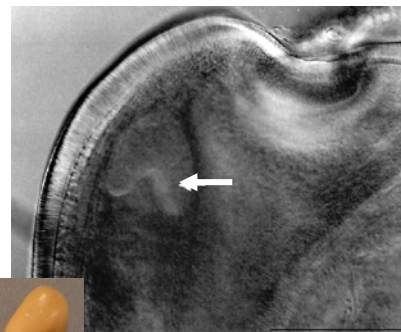

X

T. pratense
jetel luční
 $2n=4x=28$

T. medium
jetel prostřední
 $2n=8x=64$

Studium embryogeneze

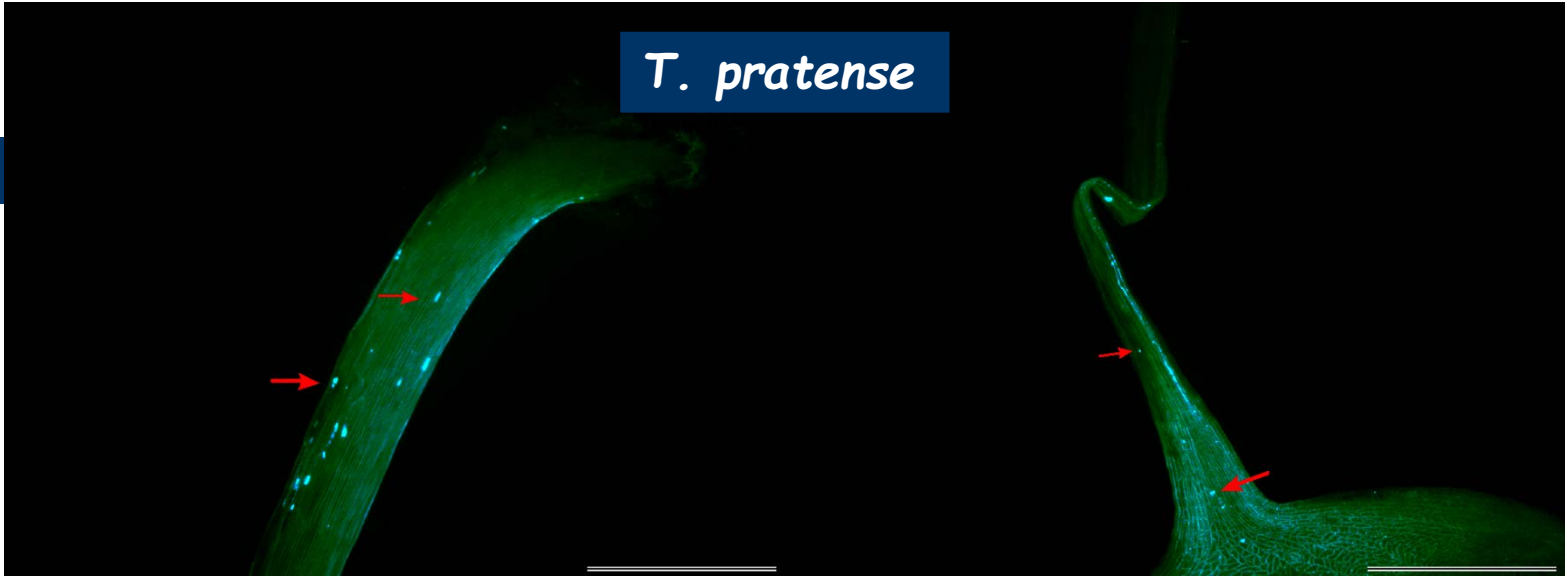
Záchrana embryí

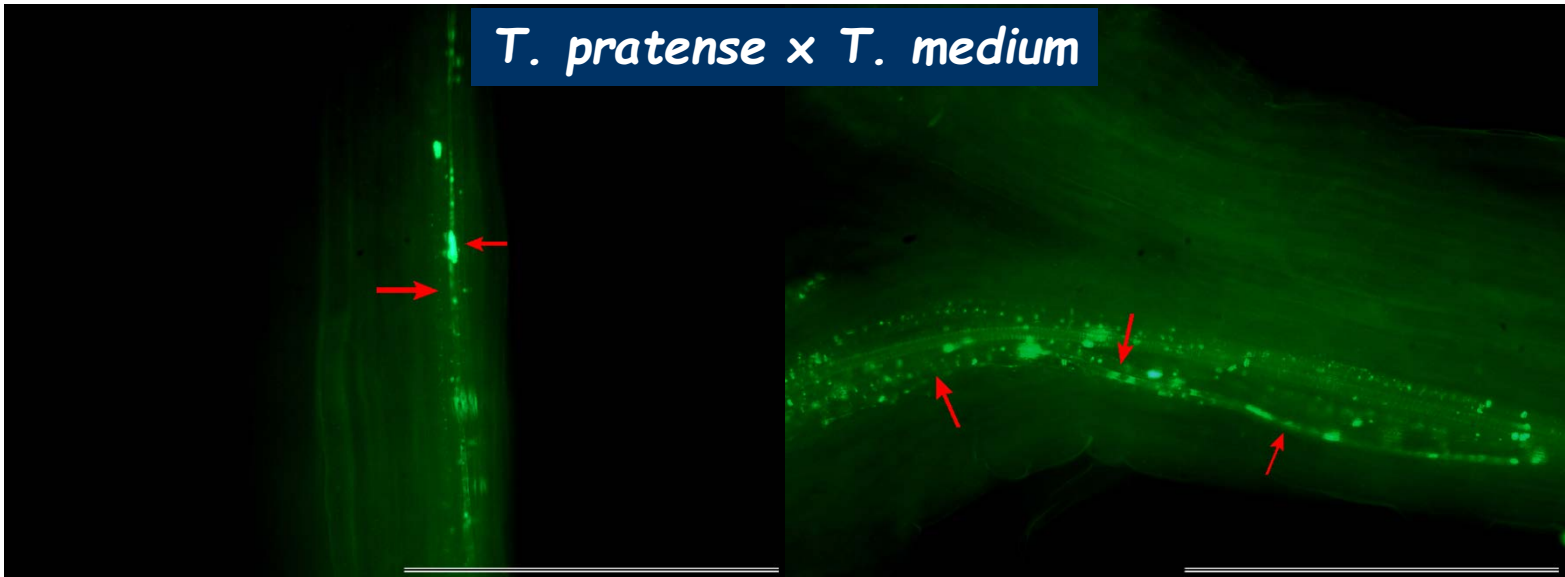
Hybridi-morfologická a cytogenetická variabilita

Výsledky studia prezygotických bariér *Trifolium*

T. pratense

T. pratense x *T. medium*

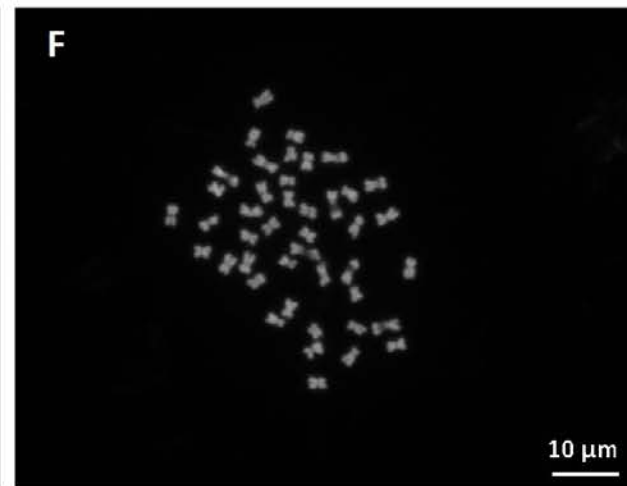
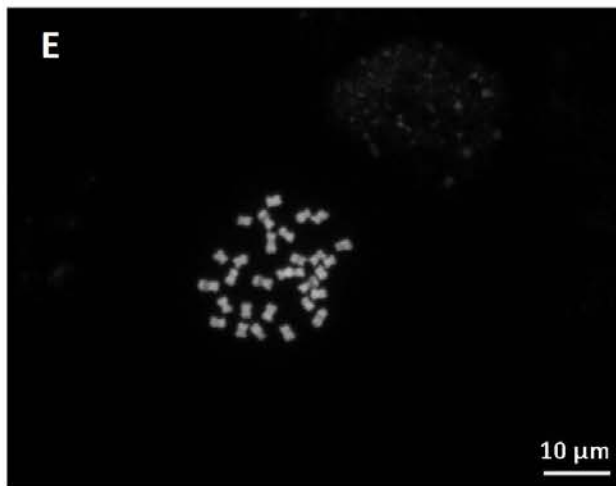
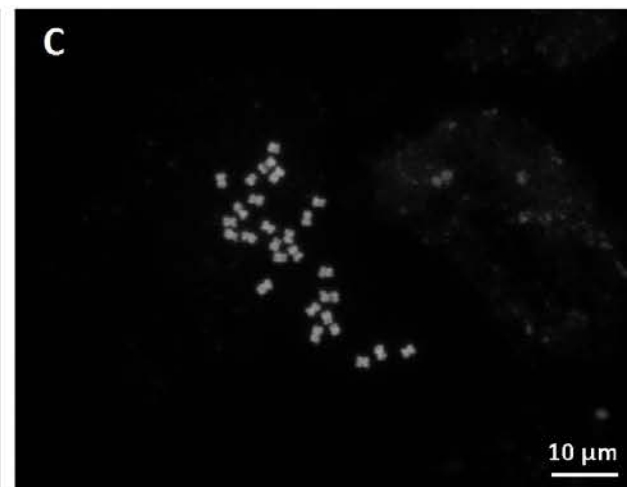
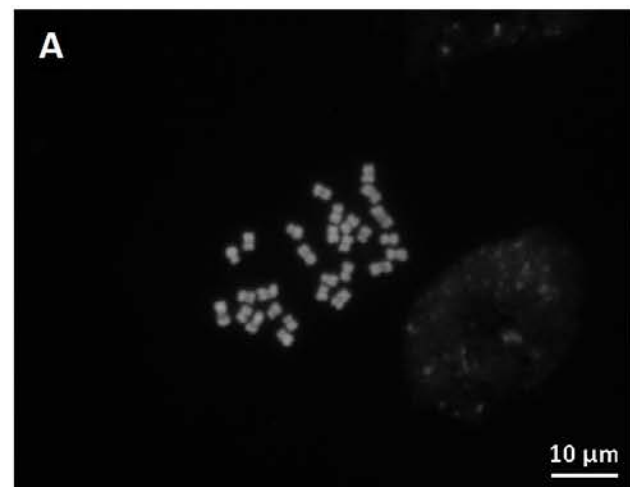

Cytologická analýza hybridů

T. pratense

T. medium

hybridi

Kořenový systém hybridů ve srovnání s rodiči

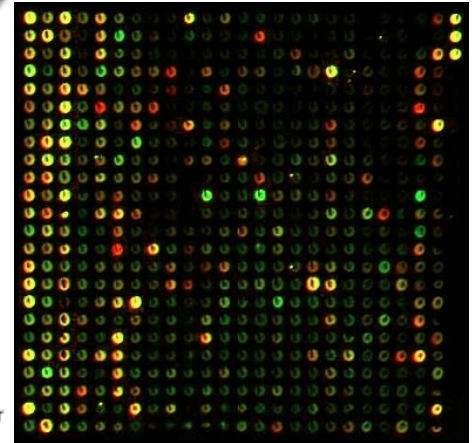
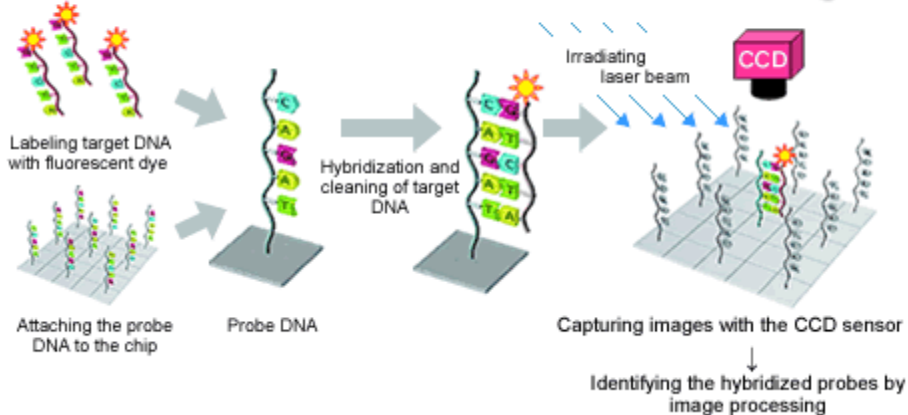
Tradiční a „molekulární“ šlechtění

1. Povolení odrůdy PRAMEDI založené na mezidruhových hybridech
2. Sekvenování genomů obou křížených druhů, referenční sekvence Sady DNA markerů, čipy s DNA markery

Fluorescence-Detection DNA Chip

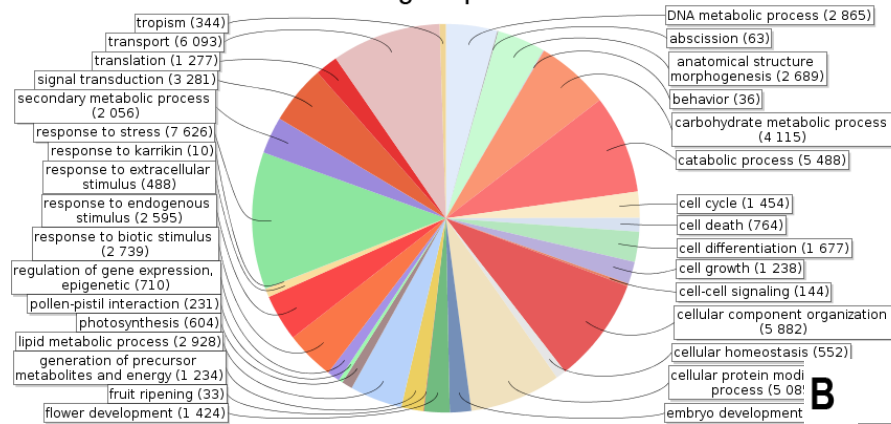
The four bases A, T, G, and C bind A to T or G to C. A target DNA sequence is analyzed by checking which bases the target DNA bases bind.

Klasifikace genů *Trifolium pratense* do funkčních kategorií (A) biologických funkcí (B) molekulárních funkcí

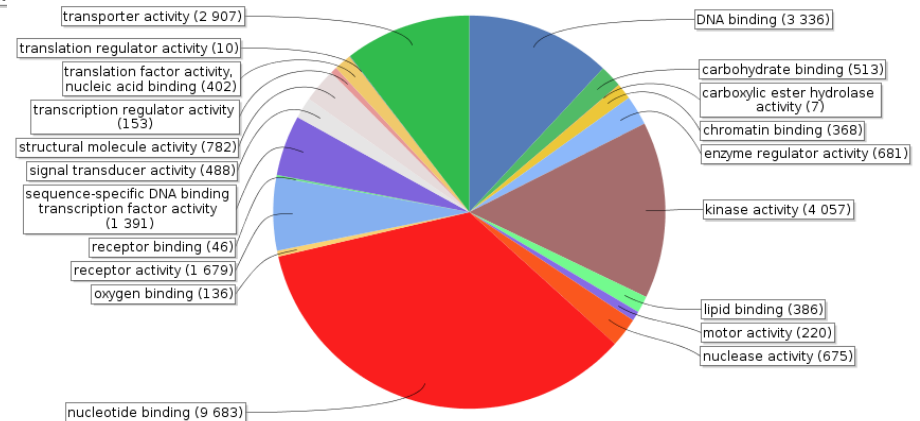
A

Biological process

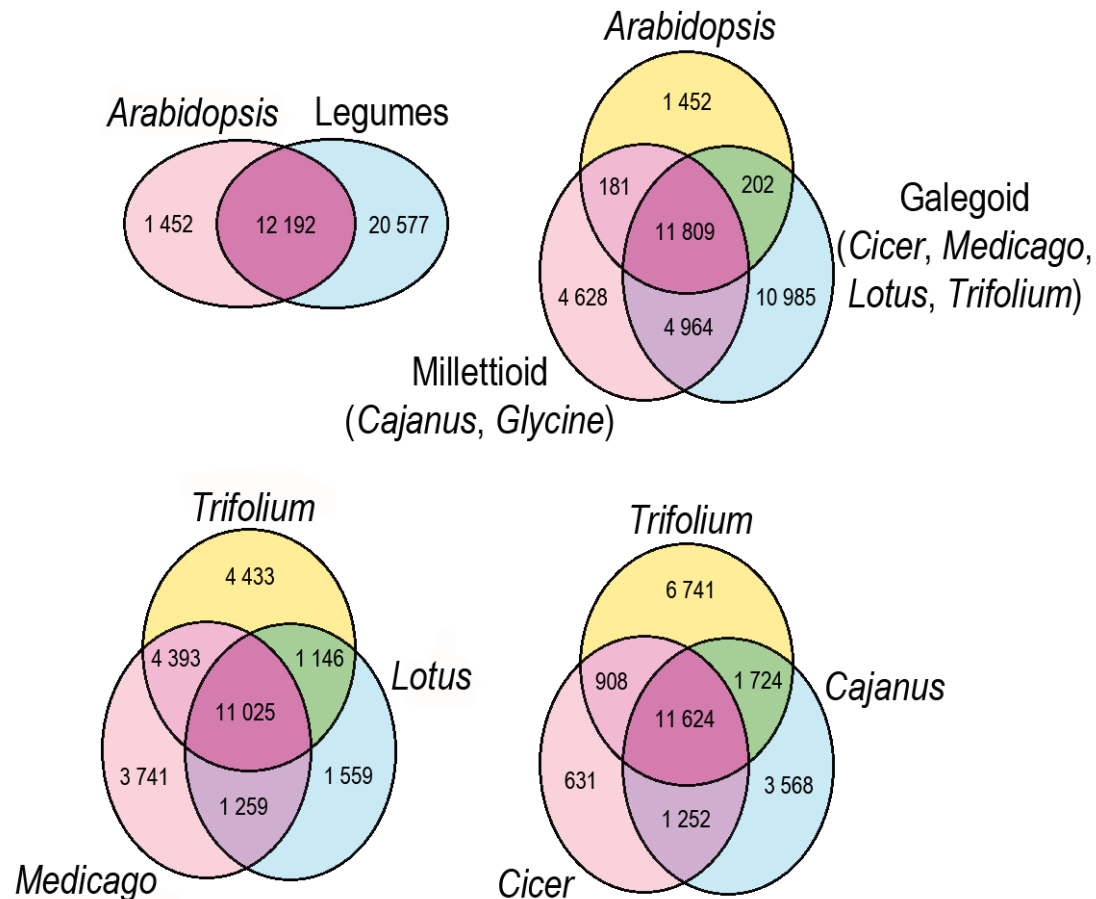

B

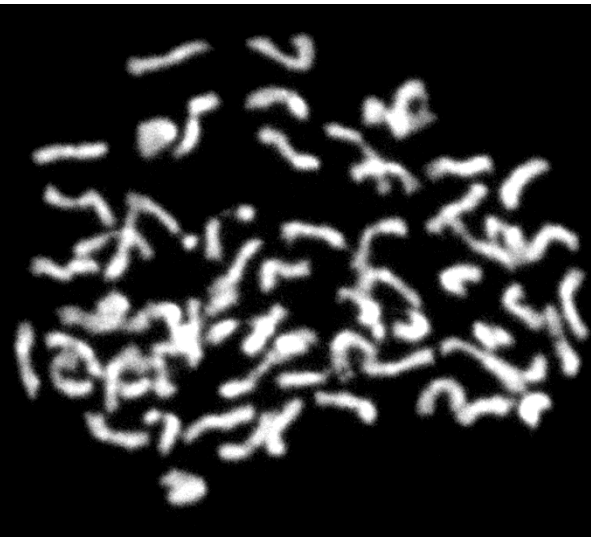
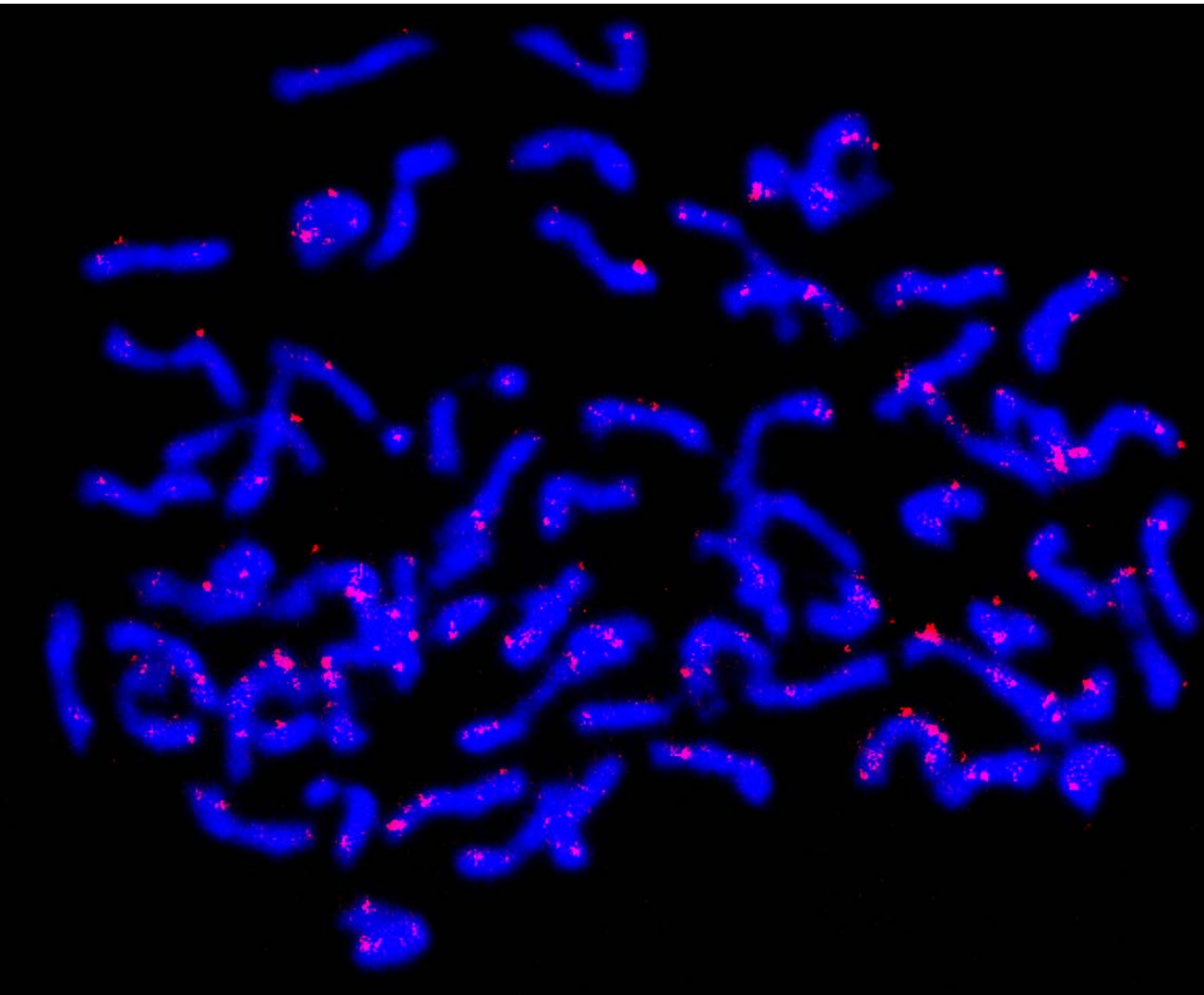
Molecular function

Ortologní a specifické geny při srovnání *Trifolium pratense*, *Medicago truncatula*, *Lotus japonicus*, *Cicer arietinum*, *Cajanus cajan*, *Glycine max* a *Arabidopsis thaliana*

Studium repeticí v genomech druhů rodu *Trifolium*

FISH

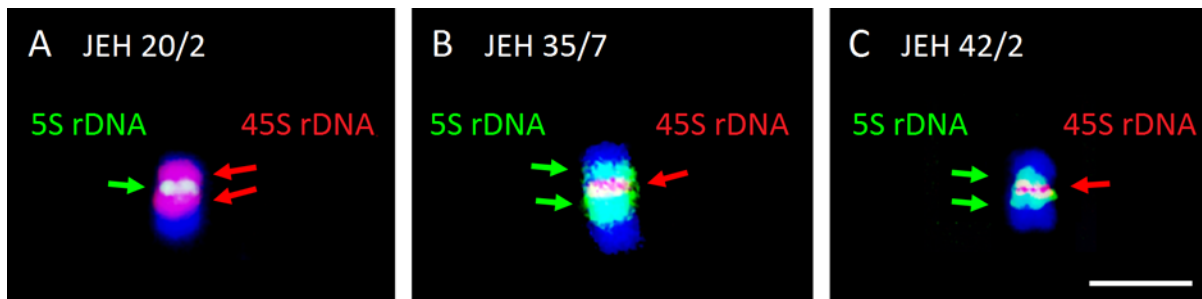
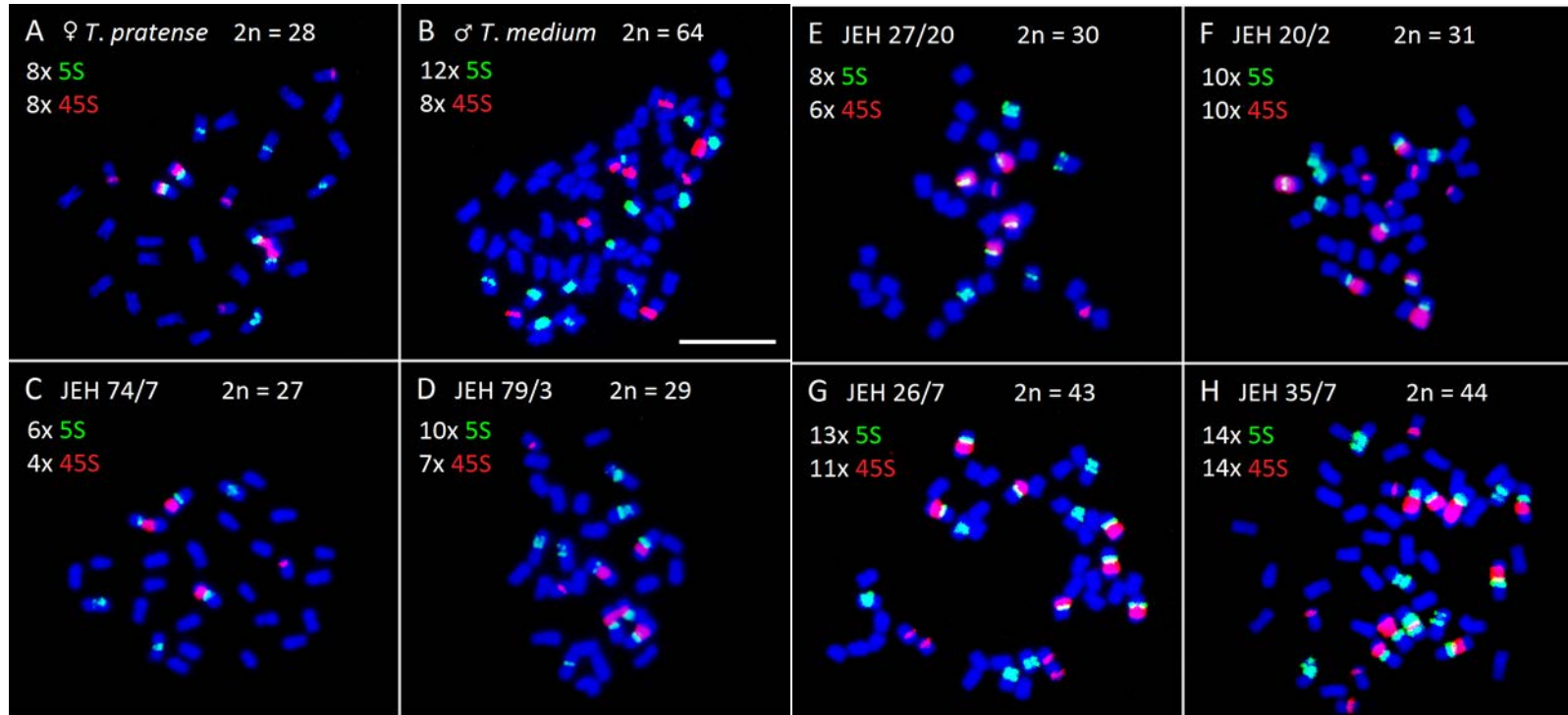
Příprava sond

CL146 – nick translace,
barva **Cy3**

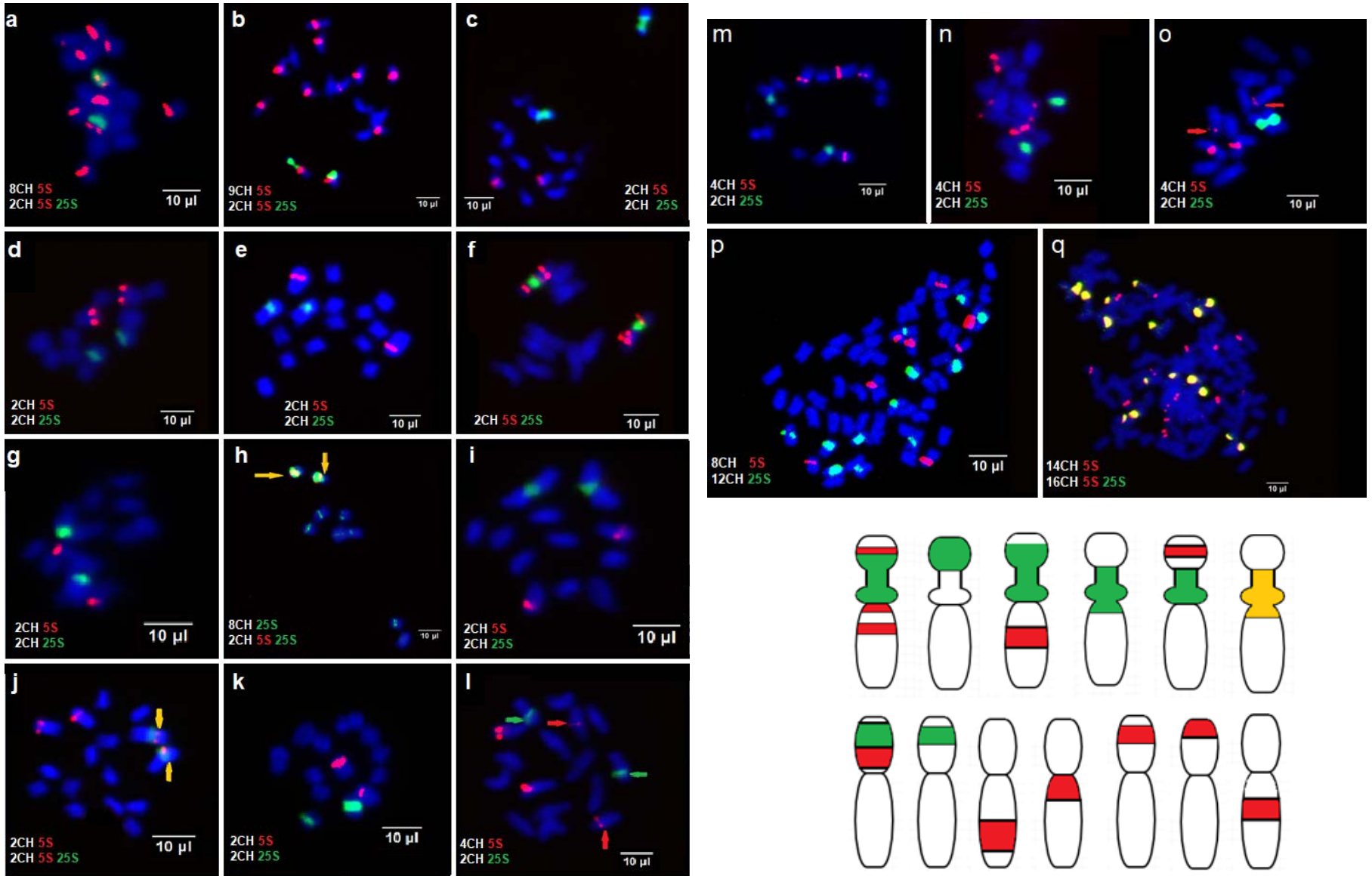
chromozomy *T. medium*

- **DAPI**

Studium lokusů rDNA *T. pratense*, *T. medium* a hybridů

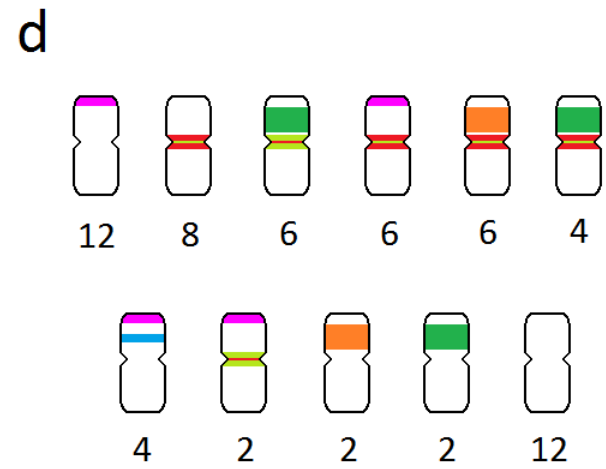
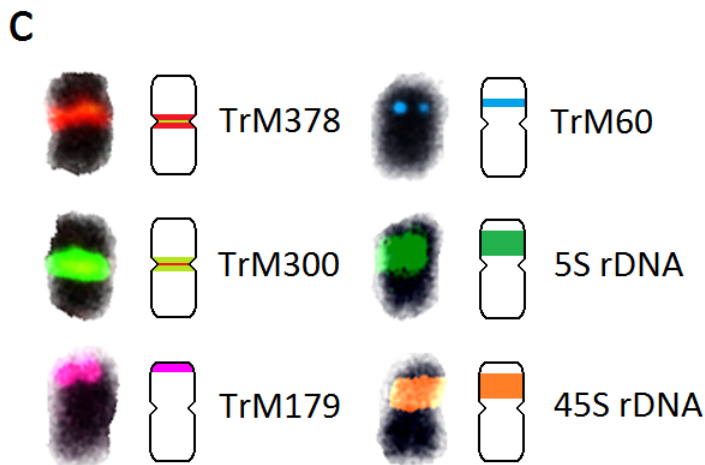
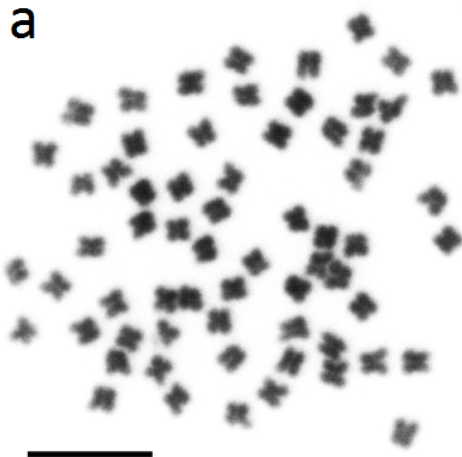
Studium lokusů rDNA u 39 druhů *Trifolium*

Karyotyp *Trifolium medium*

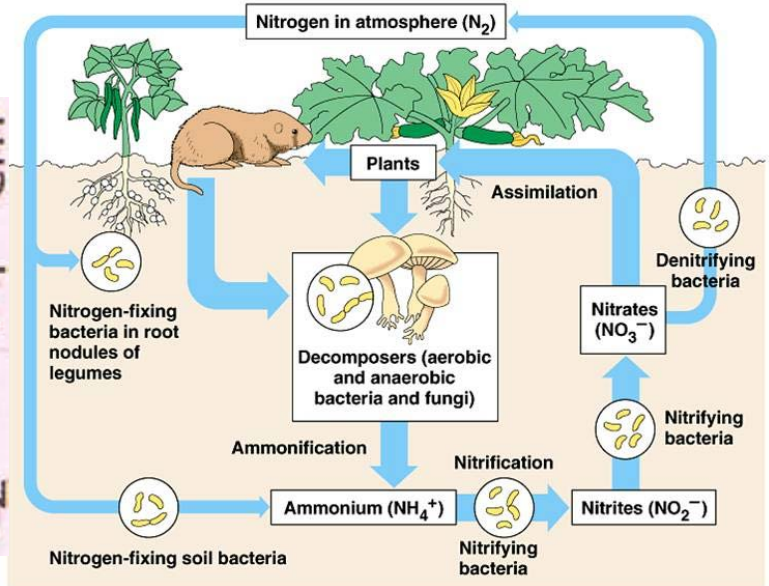
$2n = 8x = 64$

Studium specifických kódujících sekvencí

Fixace vzdušného dusíku rostlinami

Klíčové geny

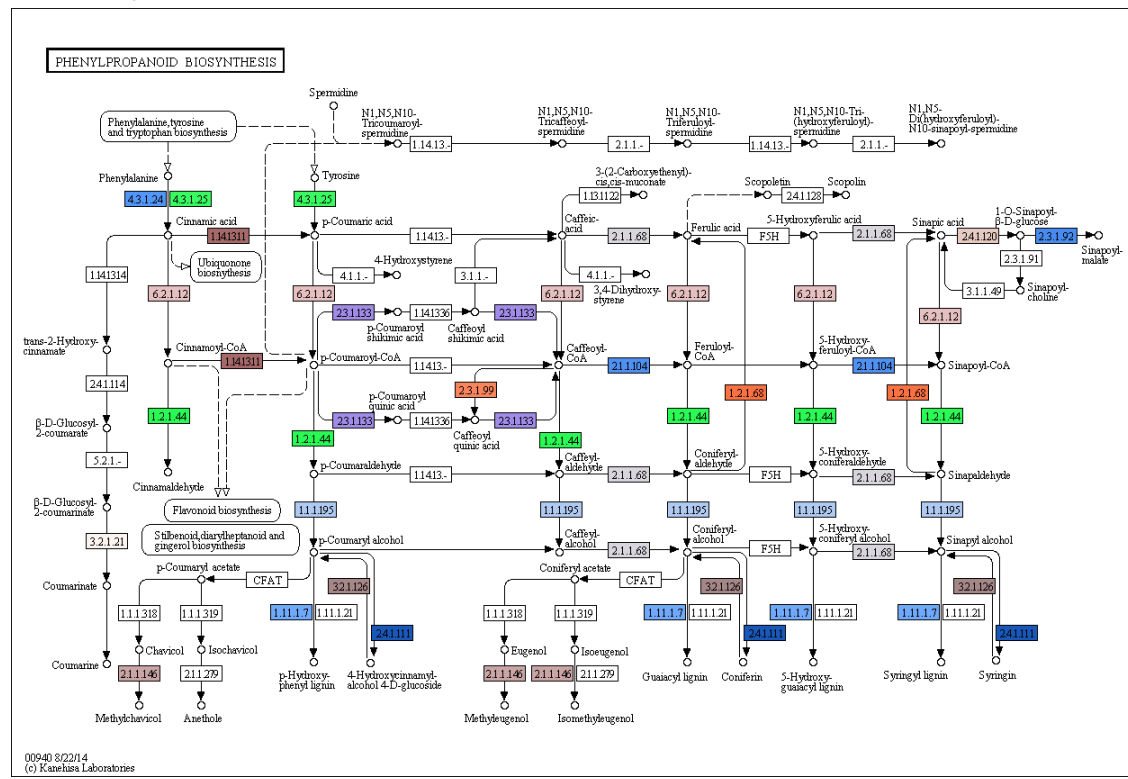

Copyright © Pearson Education, Inc., publishing as Benjamin Cummings.

Diagnostika, aplikace ve šlechtění

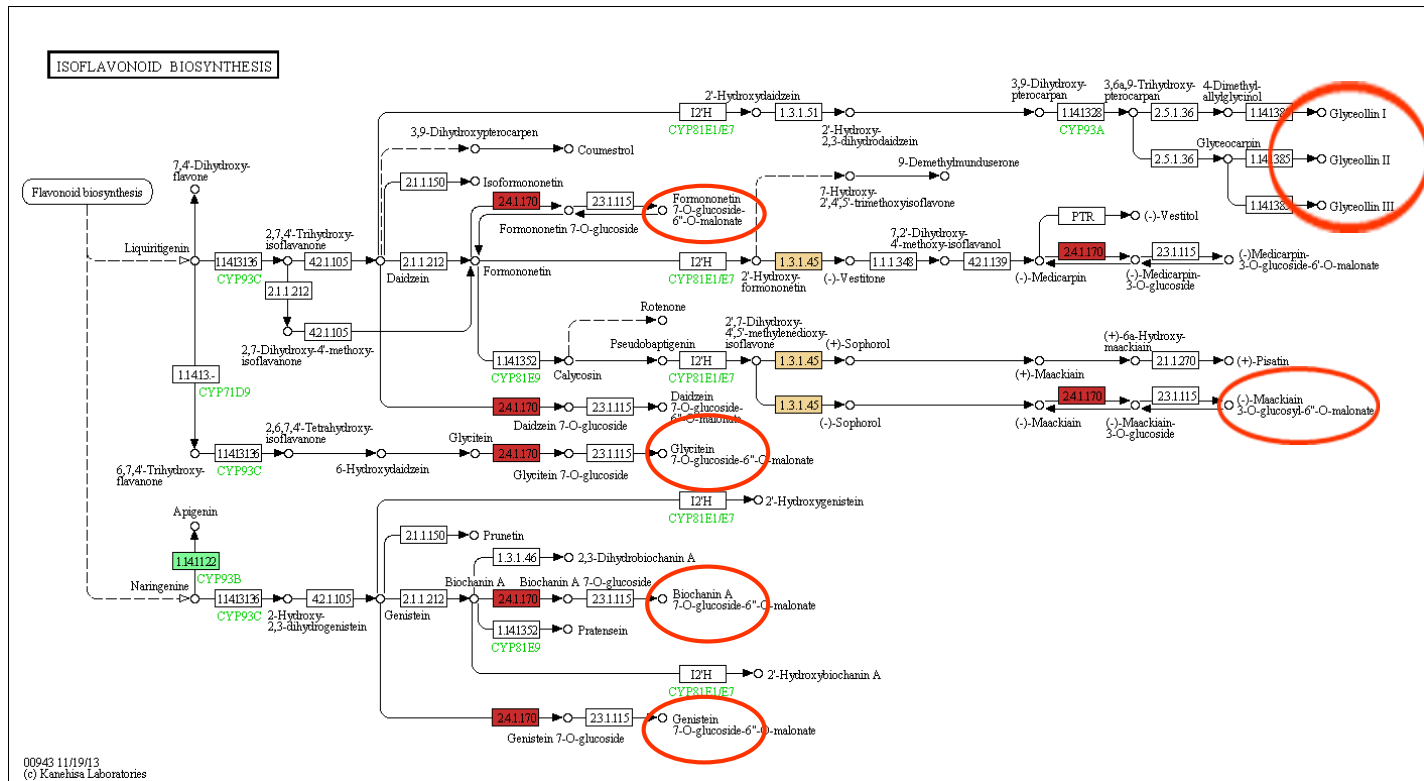
Identifikace genů biosyntetických drah

Sekundární metabolity: izoflavonoidy - fytoestrogeny, fytoalexiny

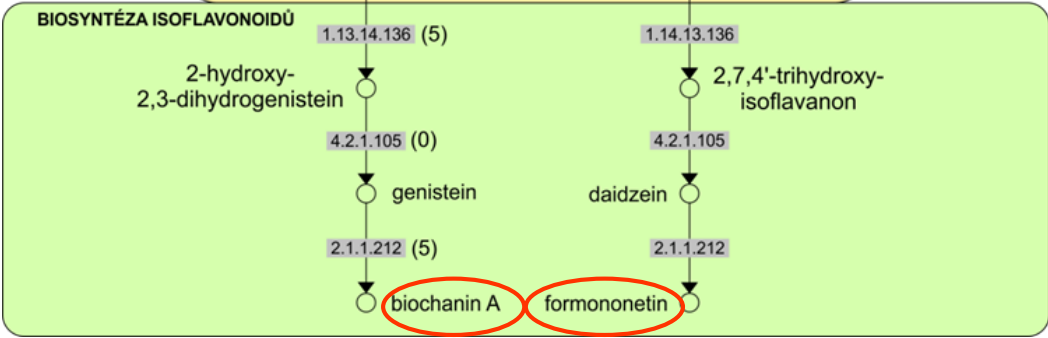
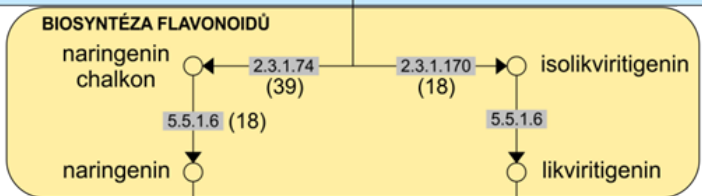
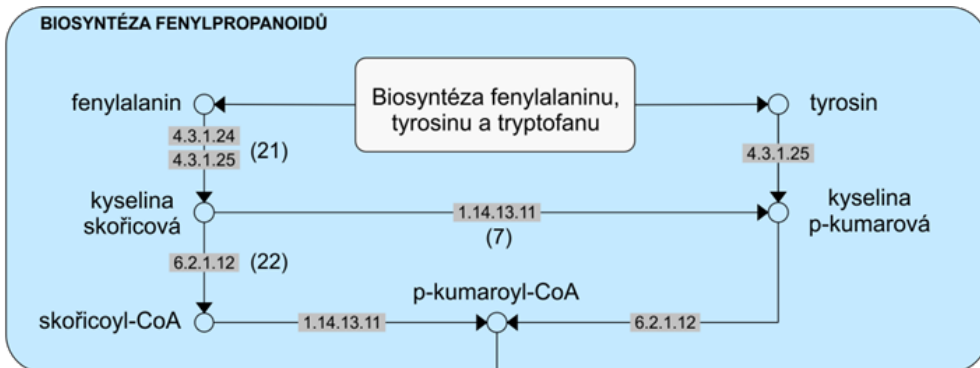

Sekundární metabolity fytoestrogeny, fytoalexiny

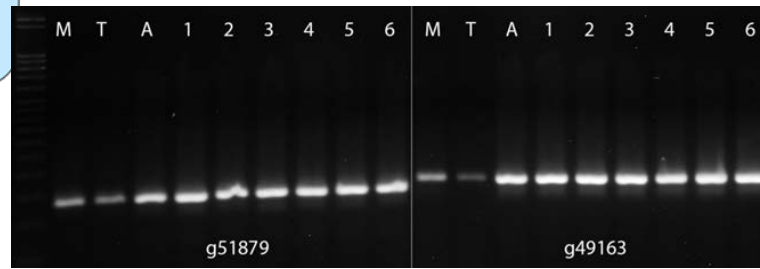
- Formononetin, biochanin A, daidzein, genistein

Fytoestrogeny

Expresní analýzy qPCR

Ukázka expresní analýzy dvou genů kódujících enzym EC2.3.1.74.

M – *T. medium*, T – odrůda Tatra, A – odrůda Amos, 1-3 – odrůda Pramedi rostliny s vysokým obsahem FE, 4-6 - odrůda Pramedi rostliny s nízkým obsahem FE.

Cíle studia genů

1. Studium jednotlivých genů odolnosti a kvality, geny pro fixaci dusíku:
expresní analýzy, hledání funkčních polymorfismů a identifikace DNA markerů v genech
2. Využití perspektivních šlechtitelských materiálů s účinnými geny, vývoj těsně vázaných markerů, využití ve šlechtění při genotypování rostlin = diagnostika

Aplikace poznatků ve šlechtění rostlin

Matrice pro diagnostiku Čipové technologie

